

مسائل هزاره؛ دایرةالمعارفی برای شناخت جامعه هزاره

اقدام کرده، در اختیار کتاب‌خوانان و علاقه‌مندان کتاب و مطالعه قرار دهد. او افزود تا کنون گام‌های پیگیر به خاطر تحقق این هدف برداشته شده است و کتاب‌هایی نیز به چاپ رسیده‌اند که می‌توان به چاپ آثار علامه فیض محمد کاتب و علامه محمد اسماعیل مبلغ اشاره کرد. حیدریگی از کتاب‌های «ساختارهای طبیعی هزاره‌جات»، «سرزمین و رجال هزاره» و «جستارها» یاد کرد که پیش از این از سوی انتشارات بنیاد اندیشه چاپ و در اختیار فرهنگیان و کتاب‌دوستان قرار گرفته‌اند. وی افزود چاپ مجموعه شش جلدی آثار حسین نایل یکی از همان اهدافی از پیش تعیین شده‌ای است که در ادامه قدم‌های قبلی برداشته شده است و اکنون همه شاهد رونمایی آن‌ها هستیم. او گفت حسین نایل یکی از نویسندگان و قلم‌به‌دستان چیره‌دست و با حوصله‌ای بوده است که نوشته‌های بسیار و کتاب‌های خواندنی را از خود بر جای گذاشت است. حیدریگی افزود؛ این مجموعه تقریباً آن‌گونه که خود استاد نایل آن‌ها را گردآورده بود، به خاطر رعایت امانت‌داری و اخلاق چاپ، با اندکی تغییر در بخش بندی‌ها، به ترتیب و تنظیم خود استاد نایل شکل یافته‌اند. این تغییر هم به نیت ترتیب و به هدف جلوگیری از بی‌نظمی آورده شده است.

«مسائل هزاره» که به همین تازگی‌ها از سوی انتشارات بنیاد اندیشه چاپ و منتشر شده است، پنج‌شنبه، تاریخ یازدهم ماه اسد ۱۳۹۷ خورشیدی با حضور تعداد زیادی از فرهنگیان، استادان دانشگاه، نویسندگان، شاعران، دانشجویان و دیگر بزرگان در دانشگاه ابن سینا، تالار «محمد اسماعیل مبلغ» رونمایی شد. در این جلسه حسین حیدریگی، علی امیری و دین محمد جاوید سخنرانی کردند. عباس رضایی، مرتضی برلاس و محمد جاوید شعر خواندند و دلتور و هدایت دو جوان هنرمند، موسیقی هزاره‌گی اجرا کردند.

در ابتدای محفل، حسین حیدریگی، مدیرمسئول فصلنامه ادبیات معاصر و آمر انتشارات بنیاد اندیشه در مورد برنامه‌های انتشارات بنیاد اندیشه و امر چاپ و نشر کتاب‌های فراموش شده و از یادرفته به صورت عام و چگونگی چاپ آثار مرحوم حسین نایل به صورت خاص صحبت کرد. وی گفت: بنیاد اندیشه از همان آغاز در نظر داشت که آثار گران‌بهای پژوهشگرانی مانند حسین نایل و دیگر کسانی را که در زمانه خودشان خون دل‌ها خورده‌اند و سختی‌ها را در راه تحقیق به جان خریدند، مورد توجه قرار دهد و نسبت به چاپ آن‌ها به شیوه امروزی و مدرن،

دلبستگی ویژه‌ای که نسبت به تاریخ مردمش داشته است، آن‌ها را در کتاب‌های خود گرد آورده است. همان‌گونه که قبلاً نیز یادآور شدم، امیری ضمن دایرةالمعارف خواندن این مجموعه گفت در این کتاب‌ها به گزارش‌های عجیب و غریبی نیز برمی‌خوریم؛ گزارش‌هایی که گاهی سفر ظاهرشاه و صدراعظم‌های آن زمان را بازگو می‌کنند و زمانی هم از حوادث ناگوار طبیعی که در هزاره‌جات اتفاق می‌افتاده‌اند، خبر می‌دهند. هم‌چنان این گزارش‌ها گاهی داخلی‌اند و زمانی هم خارجی. در جمع این خبرها، خبرهای ورزشی و خبرهای صحی، عمران را نیز می‌توانیم بخوانیم که بازهم هریک این گزارش‌ها و سفرنامه‌ها و خاطرات بیان‌کننده وضعیت زندگی مردم هزاره در روزگار نایل و قبل از او هستند. این مجموعه می‌تواند منبع خوب و قابل اعتمادی برای محققان امروزی و دیگر تشنگان دانایی و آگاهی باشد.

امیری افزود کتاب‌های حسین نایل به شکل منظم و دست‌بندی خاصی گردآوری نشده‌اند؛ زیرا هر نوشته‌ای که راجع به مردم هزاره و سرنوشت تلخ و غم‌بار یا هم خوشی‌های آن‌ها و راجع به تاریخ و وضعیت اجتماعی، ساختار طبیعی و جغرافیایی آن‌ها باشد، هم‌چنان راجع به بزرگان هزاره بوده، نایل بی‌هیچ تردیدی آن‌ها را با امانت تمام آورده و با ذکر منبع در اثر خود گنجانیده است. به همین شکل ضمن این‌که یک کتابی معین نیز راجع به سرزمین هزاره و شخصیت‌های هزاره دارد، در این مجموعه نیز به معرفی شاعران و نویسندگان هزاره پرداخته، شیوه نویسنده‌گی، قالب نوشتاری، کارنامه‌های ادبی و زمان زندگی آن‌ها را شرح

در اخیر حیدریگی از رئیس بنیاد اندیشه، معاون دوم ریاست جمهوری، جناب استاد سرور دانش قدردانی کرد که همیشه نسبت به کارهای پژوهشی بنیاد اندیشه، انتشارات بنیاد اندیشه و به خصوص چاپ مجموعه‌شش جلدی حسین نایل پیگیر بوده است. هم‌چنان حیدریگی از همه یاران بنیاد اندیشه و کسانی که به شکلی از اشکال در ترتیب و تنظیم، ویراستاری، نمونه‌خوانی و کتاب‌آرایی و چاپ این آثار نقش داشته‌اند، صمیمانه سپاس‌گزاری کرد.

دومین سخنران این محفل علی امیری بود. وی سخنان خود را پیرامون استاد حسین نایل و کارهای ماندگار و ستودنی او شروع کرد. امیری گفت در مجموعه‌شش جلدی نایل چیزی بیشتر از شش‌صدویست مقاله گرد آورده شده است؛ مقاله‌های این مجموعه هم از پژوهشگران خارجی و هم از پژوهشگران و محققان داخلی است. وی گفت شیوه نایل در این مجموعه به شکل دایرةالمعارفی است که گردآورنده آن از هر بوستانی گلی را برگزیده است. او گفت که از گزارش‌های تلویزیونی و روزنامه‌ای تا مقالات تحقیقی، از داستان‌های سوسپالیستی تا شعرهای عاشقانه، از سفرنامه‌های شخصیت‌ها تا خاطره‌های آن‌ها را می‌توان در این مجموعه پیدا کرد و از خواندن آن‌ها لذت برد. مقاله‌هایی که گاهی راجع به منابع طبیعی هزاره‌جات و وضعیت راه‌های آن هستند و زمانی هم در مورد وضعیت زندگی و معرفی آن‌ها پرداخته شده است. هم‌چنان امیری افزود در همین مجموعه‌ها مقاله‌های تحقیقی راجع به تاریخ و منشأ هزاره‌ها و نیز معرفی سنت و رسوم آن‌ها نیز وجود دارد که حسین نایل با علاقه‌مندی

بنیاد اندیشه

۱۳۹۴

تبریک گفت و پس از آن، ضمن اشاره به روند چاپ آثار زنده‌یاد حسین نایل، از کارنامه‌های او و مجموعه شش جلدی «مسائل هزاره» اش به نیکی یاد کرد و او را مرد قلم‌زن برای مردم ستم‌دیده‌اش معرفی کرد که تنها نوشتن در مورد این مردم او را آرامش می‌بخشیده و رضایت هدیه می‌کرده است. او آثار نایل را به دو گونه تقسیم کرد: یکی کتاب‌هایی که خودش نوشته است که زبان استوار و بیان زیبا دارند. دو دیگر کتاب‌هایی که در آن‌ها مقاله‌ها، گزارش‌ها، داستان‌ها و سفرنامه‌های دیگر نویسندگان جمع‌آوری شده‌اند. جاوید سخنان امیری را درباره «مسائل هزاره» تأیید کرد و معرفی‌گونه روی مجموعه شش جلدی سخنش را به پایان برد. در پایان محفل، با حضور جمعی از فرهنگیان و پژوهشگران از مجموعه شش جلدی «مسائل هزاره» رونمایی شد.

اداره نشریه

داده است. شعرهایی را در این مجموعه می‌خوانیم که در هیچ جایی دیگر هنوز نیامده است. به همین شکل داستان‌هایی را هم آورده است که یا نویسنده آن‌ها هزاره‌اند یا شخصیت‌های محوری آن‌ها یکی از هزاره‌های ستم‌دیده و استثمار شده‌اند یا هم دنیای داستان در هزاره‌جات است. علی امیری زنده‌یاد حسین نایل را یکی از قلم‌به‌دستان دردمند و پردغدغه خوانند و اشاره کرد که با پشتکار تمام هزاران صفحه کتاب را از خود به یادگار گذاشته است که ما اکنون شاهد رونمایی آن هستیم.

دین محمد جاوید، محقق و نویسنده، سخنران دیگر این محفل بود که از نایل به عنوان نویسنده «پرتلاش و آهنین مزاج» یاد کرد که هیچ خستگی را نمی‌شناخت. آقای جاوید در کنار اظهار خرسندی از چاپ و نشر آثار نایل، این کار ستودنی را به دست‌اندرکاران چاپ مجموعه «مسائل هزاره» حسین نایل در بنیاد اندیشه و همه علاقه‌مندان کتاب

